

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-14>

УДК 336.743(477)

ОЦІНКА МАКРОФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ ДЛЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ASSESSMENT OF MACRO-FINANCIAL STABILITY IN UKRAINE: KEY INDICATORS FOR INTERNATIONAL FINANCIAL ORGANISATIONS

Рудик Наталія Василівна

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4367-0392>

Rudyk Nataliia

Kyiv National Economic University Named after Vadym Hetman

Провідні економічні та фінансові системи світу сьогодні знаходяться під впливом макрофінансової нестабільності, зумовленої кризами світового масштабу: змінами геополітичної карти, економічним та фінансовим постковідним ефектом та невизначеністю перед милітаризацією економік, а значить і зміни у фінансовій системі кожної країни. Національна економіка України вже тривалий час знаходиться під впливом суб'єктивних рішень органів державного управління або в очікуванні фінансової допомоги від країн-донорів, країн-партнерів, країн-бенефіціарів. Умови залишаються складними, а фінансування дефіциту бюджету невідворотним. За таких умов досить очевидним є рішення використання фіскальних інструментів задля наповнення бюджету, зокрема, податків. Водночас їх зростання може призвести до тінізації економіки через податкове навантаження на суб'єктів господарювання. Тому в умовах обмежених часових ресурсів, необхідності альтернативного рішення щодо фінансування дефіцитності бюджету, глобальності кризи в контексті її впливу на загальну макрофінансову стабільність, фінансова підтримка від міжнародних фінансових організацій стає вирішальним рішенням для ситуації. Однак, фінансування через фонди міжнародних фінансових організацій має реалізуватися на засадах чітких макрофінансових індикаторів країни, які стають визначниками стабільності її фінансової системи. За таких умов можливе забезпечення максимальної ефективності між діями уряді країни-реципієнта та міжнародної фінансової організації. Дослідження доводить необхідність врахування цілого комплексу макрофінансових індикаторів: стабільності (фіскальна та монетарна стабільність), безпеки (боргова та бюджетна безпека), ефективності (ефективність управління державними видатками, ефективність управління державними запозиченнями). Всі групи макрофінансових індикаторів пов'язані між собою, а на основі аналізу результатів їх розрахунків органами державного управління можуть прийматися рішення, що забезпечать узгодженість їх рішень та намірів міжнародних фінансових організацій щодо фінансової допомоги. Зокрема, така ситуація спостерігається в Україні та зумовлена хронічною недовірою та досить низькими значеннями макрофінансових індикаторів боргової безпеки, що спричиняє потенційний ризик для міжнародних фінансових організацій щодо тривалого боргового фінансування.

Ключові слова: міжнародні фінансові організації, макрофінансова стабільність, боргова політика, фіскальна політика, економічне зростання, Міжнародний Валютний Фонд (МВФ), Світовий Банк (СБ), фінансові ресурси, індикатори макрофінансової стабільності, сталий розвиток, забезпечення макрофінансової стабільності, національна економіка.

The leading economic and financial systems of the world today are under the influence of macro-financial instability caused by crises of a global scale: changes in the geopolitical map, economic and financial post-Covid effect and uncertainty before the militarization of economies, which means changes in the financial system of each country. For a long time, the national economy of Ukraine has been under the influence of either subjective decisions of state administration bodies or in anticipation of financial assistance from donor countries, partner countries, and beneficiary countries. The conditions remain challenging, and the budget deficit financing is inevitable. Under such conditions, the decision to use fiscal instruments to supplement the budget, particularly taxes, is quite apparent. At the same time, their growth can lead to the shadowing of the economy due to the tax burden on business entities. Therefore, in the conditions of limited time resources, the need for an alternative solution to financing the budget

deficit, and the global nature of the crisis in the context of its impact on macro-financial stability, financial support from international financial organizations becomes a decisive solution for the overall result. However, financing through the funds of international financial organizations has an objective character based on clear macro-financial indicators of the country, which become determinants of the stability of its financial system. Under such conditions, it is possible to ensure maximum efficiency between the actions of the government of the recipient country and the international financial organisation. The study proves the need to consider a whole set of macro-financial indicators: stability (fiscal and monetary stability), security (debt and budget security), and efficiency (efficiency of state expenditure management, efficiency of state borrowing management). All groups of macro-financial indicators are interconnected, and based on the analysis of their calculations, the state administration bodies can make decisions that will ensure the consistency of their decisions and the intentions of international financial organisations regarding financial assistance. In particular, such a situation is observed in Ukraine. It is caused by chronic mistrust and relatively low values of macro-financial indicators of debt security, which causes potential risk for international financial organisations regarding long-term or bad debt financing.

Keywords: international financial organisations, macro-financial stability, debt policy, fiscal policy, economic growth, International Monetary Fund (IMF), World Bank (WB), financial resources, indicators of macro-financial stability, sustainable development, ensuring macro-financial stability, national economy.

Постановка проблеми. Циклічність економічних явищ та подій, позитивного чи негативного впливу – неодноразово підтверджується як класиками економіки так і сучасними науковцями, новаторами, практиками. Невизначеним залишається похибка розрахунків ймовірності їх настання, суб'єктивність та доцільність управлінських рішень щодо застосування фінансових інструментів та заходів задля макрофінансової стабільності в економічній та фінансовій системі країни. Умови воєнного часу посилюють необхідність ефективного державного регулювання для забезпечення стійкості та стабільності фінансової системи України. З ціллю стабілізації економічних та фінансових процесів уряди інших країн також змушені відповідати на виклики пов'язані з війною в Україні відповідним чином. Так, С. Дж. Евенетт [3] справедливо підкреслює, що фінансові кризи, які загрожували життєздатності фінансових систем, викликали необхідність здійснення значного втручання в фінансові системи урядами багатьох країн. Навантаження на фінансовому систему однієї країни може бути загрозливим для її фінансової безпеки. Водночас якщо варіативність допомоги буде розділена або спрямована через міжнародні фінансові організації – це може знизити ризик для продуцента допомоги та підвищити результативну та ефективну складову для її реципієнта. Водночас незалежно від походження кризи в фінансовій чи економічній системі країни, міжнародні фінансові організації не є благодійними фондами і потребують підтвердження потенційної стабільності історичного стану фінансової системи країни-реципієнта задля макрофінансової стабільності не лише її фінансової та економічної системи, але й в цілому для міжнародної фінансової та еконо-

мічної системи. Таким чином саме макрофінансової індикатори, їх складові, аналітичний та критичний аналіз сприятиме формуванню критеріїв макрофінансової стабільності реципієнта фінансової допомоги від міжнародних фінансових організацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика оцінки макрофінансової стабільності фінансової системи міжнародними фінансовими організаціями висвітлюється у наукових дослідженнях Кентікелініс А., Стаббс Т. [6] МакДауелл Д., Стейнберг Д. та інші [2], Каплан С. Б., Шим С. [5]. В контексті дослідження індикаторів фінансової безпеки варто відмітити роботи Бондарук Т., Момотюк Л., Заїчко І. [1], Журавки Ф., Чорної С., Петрушенка Ю. та інших [9], Рошила В. [8], Разінкової М., Небаби Н., Корнеєва М. та інших [7]. Дослідження відзначають критичний рівень невизначеності в економічній та фінансовій системах країни, необхідність макрофінансової стабільності через забезпечення фінансової безпеки. Застосовують ретроспективний аналіз показників та індикаторів фінансової безпеки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціллю даної статті є теоретичне обґрунтування та практична інтерпретація макрофінансових індикаторів як критеріїв стабільності фінансової системи для міжнародних фінансових організацій з ціллю подальшої співпраці та підтримки національної економіки країни в умовах економічної, фінансової та геополітичної кризи. Макрофінансові індикатори є висхідними критеріями для формування державного бюджету та інвестиційної привабливості для суб'єктів господарювання в частині реалізації сімнадцятої цілі сталого розвитку "Партнерство заради сталого розвитку" та збереження макрофінансової стабіль-

ності держави. Для виконання поставлених цілей були визначені такі **завдання**: структурувати макрофінансові індикатори за якісними параметрами в межах ключових трьох груп індикаторів; обґрунтувати важливість кожної із груп та їх взаємоузгодженість під час аналізу з ціллю прийняття виважених управлінських рішень; визначити необхідність та значення індикаторів бюджетної та боргової безпеки для міжнародних фінансових організацій задля подальшої фінансової допомоги Україні в умовах воєнного стану та макрофінансової стабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах воєнного стану структуризація макрофінансових індикаторів за якісними параметрами оцінки не змінює своїх емпіричних параметрів. Система макрофінансових індикаторів включає три групи: індикатори стабільності, безпеки та ефективності (рис. 1). Перша група об'єднує індикатори, що визначають стабільність дохідної бази формування бюджету та цільових державних фондів. Вона зазнала негативного впливу через відтік іноземного капіталу та необхідності залучення додаткових боргових зобов'язань для покриття вже не лише хронічного дефіциту бюджету, але й дефіциту бюджету сформованого в умовах воєнного стану економіки. З одного боку, проводиться оцінка стану та динаміки податкового навантаження як основного джерела наповнення бюджету і податкового боргу як індикатора реакції суспільства на наявну систему державного управління. З іншого – аналізуються індикатори монетарної політики з позиції достатності або надлишковості грошової маси та грошових резервів як чинника інфляційних процесів та інструмент впливу на макрофінансову стабільність. Важливим та актуальним на сьогодні є реакція суб'єктів господарювання, наприклад, резидентів Дія Сіті щодо зміни потенційних змін системи оподаткування, що суперечить державним зобов'язанням. Держава зобов'язалась протягом 25 років забезпечувати дотримання цих гарантій та стабільність умов, які визначають особливості оподаткування, додержання прав і законних інтересів резидентів Дія Сіті та залучених ними фахівців. Натомість, підняття податків з обороту (доходу) щодо резидентів Дія Сіті та залучених ними фахівців не відповідатиме взятим на себе державою зобов'язанням.

Друга група включає індикатори оцінки достатності усупільнених в бюджеті та цільо-

вих фондах коштів для виконання державою її функцій та зобов'язань. До них включаємо індикатори боргової та бюджетної безпеки. Третя група оцінює управлінський фактор в процесі реалізації завдань, що відносяться до двох попередніх груп. До даної групи включаємо індикатори ефективності управління державними видатками та ефективність управління державними запозиченнями. Фінансова та економічна система у воєнних умовах зумовлює підвищення вимог до збереження аналізу взаємозв'язку між визначеними групами індикаторів та врахування додаткових потенційних ризиків. У складі якісних параметрів оцінки ефективності розкриваються такі пріоритетні складові, як: результативність процесів планування та виконання планів у процесі управління державними фінансами, напрями спрямування запозичень, рівень довіри інвесторів. Дана структуризація макрофінансових індикаторів надає можливість повноцінної інтегральної оцінки стану державних фінансів. Ефективність макрофінансового аналізу, тобто гарантування правильності, своєчасності та повноти аналітичних висновків, можливо забезпечити лише при синергетичному поєднанні індикаторів всіх трьох виділених груп.

Аналіз збалансованості бюджету та обсягів державного боргу в рамках груп індикаторів безпеки, дає можливість сформулювати уявлення про «точковий» стан державних фінансів, виявити наявні загрози та ризики. Значно більше висновків може бути зроблено на основі аналізу фіскальної та монетарної стабільності. Так, індикатори першої зазначеної підгрупи формують оцінку короткострокового потенціалу дохідної бази бюджету – можливості збільшення надходжень або навпаки, ризику їх зменшення за рахунок переходу частини економіки в тіньовий сектор через високе податкове навантаження. Друга група – монетарної стабільності – головним чином визначає інфляційні ризики, що мають прямий вплив на видаткову частину бюджету. Сукупно вони формують аналітичну базу для висновків щодо майбутнього стану дефіцитності бюджету, а отже, і потреби в зовнішньому фінансуванні. Показники дефіциту Державного та місцевих бюджетів України зображена на рисунку 2. Макрофінансовий індикатор після порівняння із відповідними межами та критеріями, встановленими бенефіціарами, проведенням аналізу результатів, формує базу для прийняття виваженого рішення.

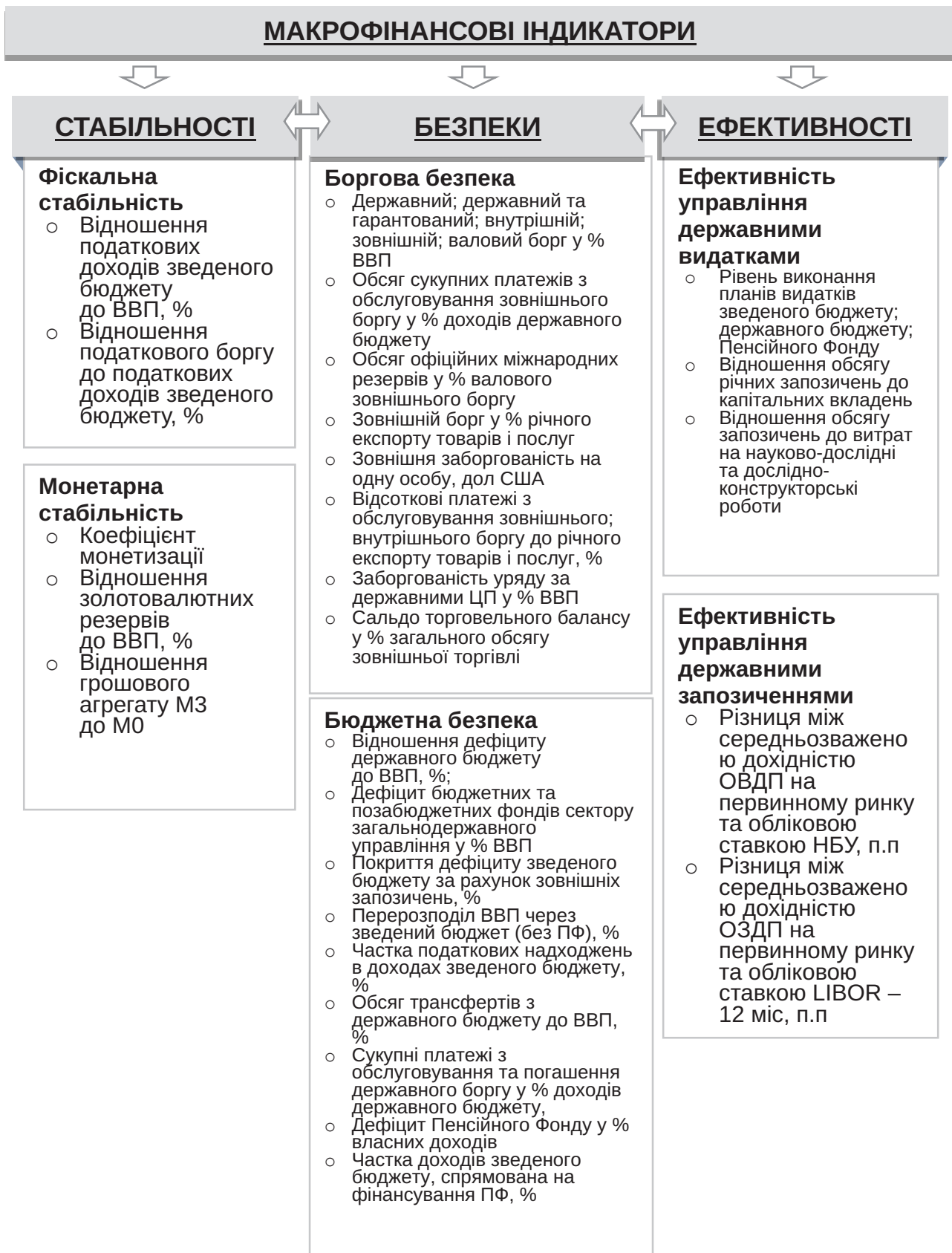

Рис. 1. Класифікація макрофінансових індикаторів за якісними параметрами оцінки стану державних фінансів з ціллю макрофінансової стабільності

Джерело: розроблено автором

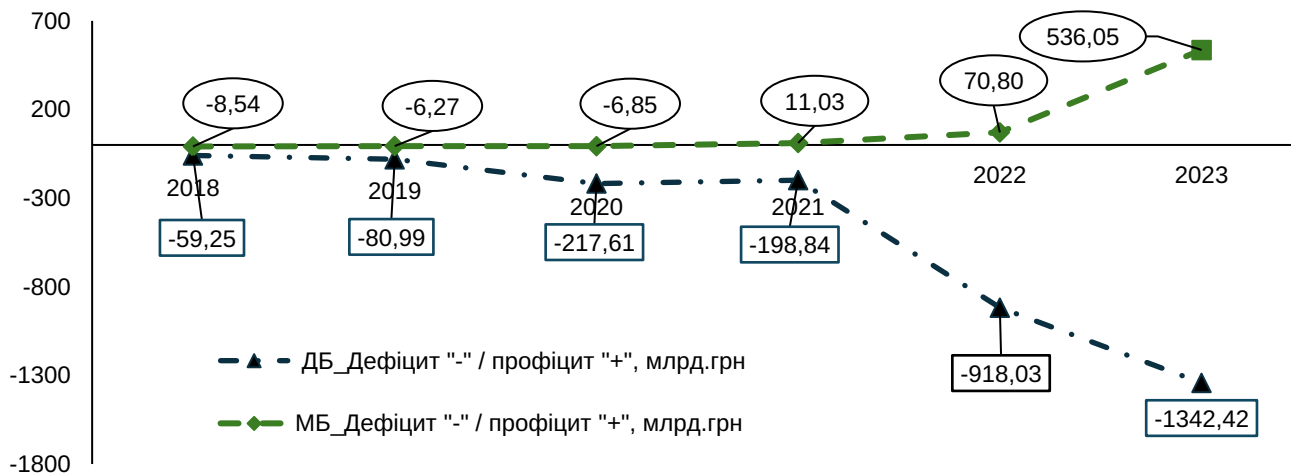

Рис. 2. Показники дефіциту / профіциту Державного та місцевих бюджетів України за 2018–2023 роки, млрд. грн

Джерело: розраховано автором на основі досліджених джерел [10; 12]

Визначення причин наявних проблем в бюджетній і борговій сфері має включати аналіз управлінського фактору як джерела потенційних загроз (група індикаторів ефективності). Водночас з рис. 2 обсяги дефіциту Державного бюджету країни за 2022–2023 рік критично зросли на 46,22%. Стратегічні рішення органів державного управління, як приклад, застосування одного із найбільш критичних інструментів наповнення бюджету – податків – можуть спричинити підвищення рівня тінізації економіки, відтік бізнесу, втрати потенційних можливостей інвестування в Україну. Фінансова ситуація в країні та необхідність наповнення бюджету, у тому числі для витрат на оборону – очевидно тяжка. В умовах обмеженого часу та необхідності у макрофінансовій стабільності для подальшого відновлення одним із запропонованих рішень стає залучення зовнішніх фінансових ресурсів від міжнародних фінансових організацій світового рівня: Міжнародного Валютного Фонду (МВФ), Світового Банку (СБ) та інших. Таке залучення має супроводжуватись стратегією контролю над витратами отриманих запозичень, а значить постійним моніторингом змін в борговій безпеці країни. Контроль можливо реалізувати через аналіз взаємодії представлених на рис. 1 макрофінансових індикаторів та залучення управлінської складової органів в особі органів державної влади країни-бенефіціара та представників зазначених міжнародних фінансових організацій. Макрофінансові індикатори ж застосовуються як вимірник стабільності фінансової системи країни-бенефіціара фінансової допомоги.

Так, зміни макрофінансових індикаторів боргової безпеки, що юридично зафіксовані в методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України та фінансової безпеки як її складової, представлені на рис. 3 [11]. Рис. 3 відображає стан та зміни боргової безпеки країни як довоєнного періоду, так і воєнного періоду. І якщо до 2022 року такі макрофінансові індикатори як відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) на первинному ринку коливались в межах своїх порогових значень (таблиця 1) під впливом постковідної економічної та фінансової кризи, то відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП майже вдвічі перевищило свої критичні межі. Макрофінансовий індикатор боргової безпеки відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу залишався в межах свого найнижчого значення, що аргументовано хронічною підтримкою національної валюти в умовах низки зазначених кризових періодів.

Граничні порогові значення макрофінансових індикаторів боргової безпеки та порівняння їх окремих складових із міжнародними фінансовими організаціями представлені у таблиці 1 [11].

Відзначаємо, що у 2022–2023 роки зростання фінансової допомоги від міжнародних фінансових організацій та країни-партнерів, реструктуризація боргу зумовили зниження рівня відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП. Водночас залучення

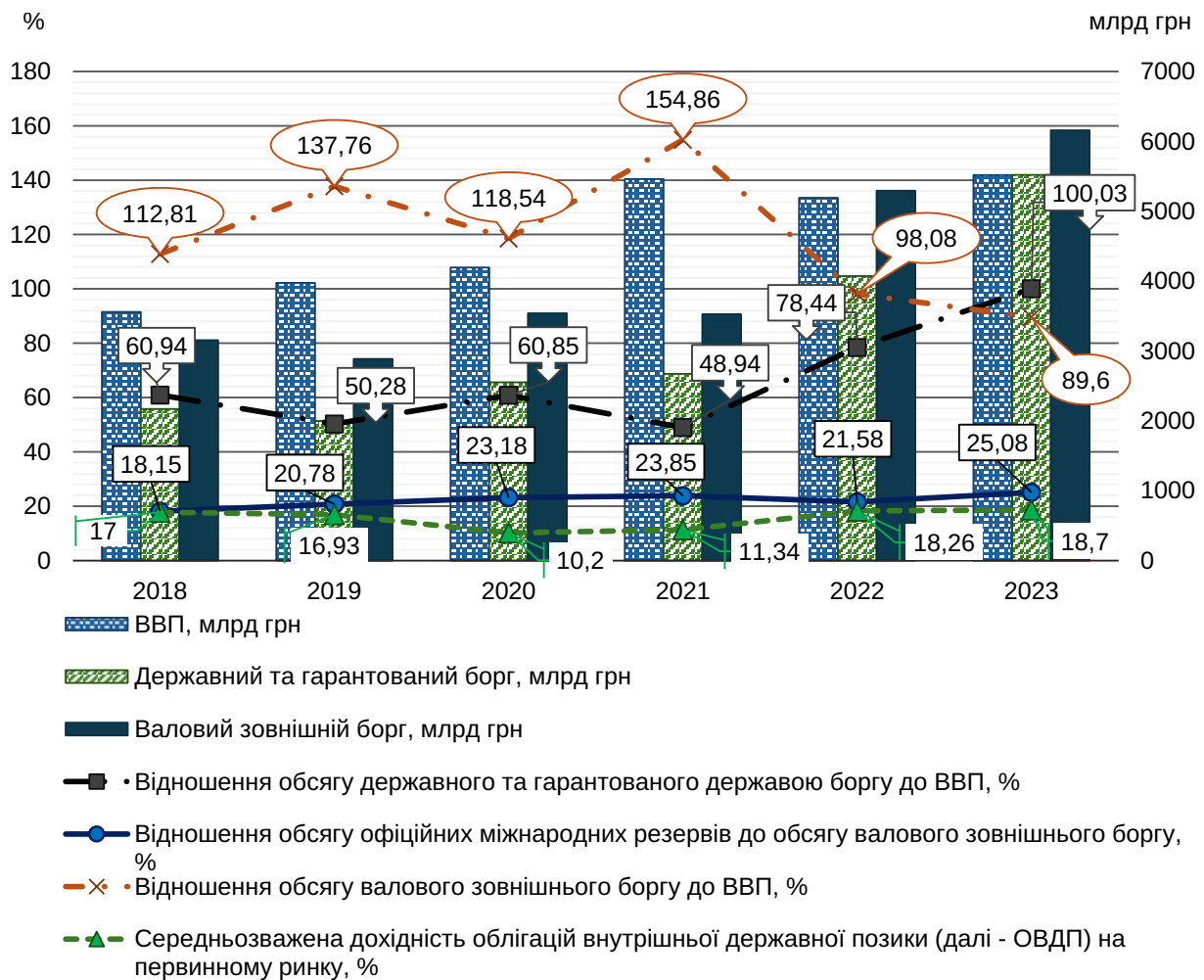

Рис. 3. Зміни макрофінансових індикаторів боргової безпеки України за 2018–2023 роки

Джерело: розраховано автором на основі досліджених джерел [10; 12]

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

додаткових ресурсів на внутрішньому ринку спричинило зростання відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП та середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) на первинному ринку. Тобто органи державного управління впроваджують політику макрофінансової стабільності в країні в умовах воєнного стану. На нашу думку, для міжнародних фінансових організацій показником довіри та надійності є виважені управлінські рішення органів державного управління, що супроводжуються посиленням контролем за макрофінансовими індикаторами економічної та фінансової безпеки як вимірниками макрофінансової стабільності фінансової системи країни. В умовах підвищеного ризику доцільним буде впровадження до методики ряду індикаторів представлених в таблиці 1 (заповнені в таблиці білим кольором), які відображені у попередніх редакціях

методичних рекомендацій розрахунку економічної безпеки, але вилучених після її останньої редакції.

Висновки. В умовах обмеженого часу та необхідності у макрофінансовій стабільності для подальшого відновлення одним із запропонованих рішень стає залучення зовнішніх фінансових ресурсів від міжнародних фінансових організацій світового рівня: МВФ, СБ та інших. Звіт МВФ щодо України в червні 2024 року [4] підкреслив складність ситуація в фінансовій та монетарній політиці, фінансуванні, управлінні та фінансовому регулюванні і нагляді. Міжнародний валютний фонд підкреслює необхідність зовнішньої бюджетної підтримки задля збереження макроекономічної та макрофінансової стабільності України. Водночас сумлінність виконання поставлених планів та задач, формування довіри внутрішніх та зовнішніх партнерів в питаннях фінансування, фінансової допомоги чи

Таблиця 1

Порогові значення макрофінансових індикаторів боргової безпеки

№ з/п	МФІ	Порогові значення індикаторів у світовій практиці	Порогові значення індикаторів в Україні
1	Відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, %	< 60**	< 60
2	Відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, %	-	< 70
3	Середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (далі - ОВДП) на первинному ринку, %	-	< 11
4	Відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу, %	-	20-50
5	Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП, %	<50*, < 60**	< 60
6	Відношення обсягу державного зовнішнього боргу до ВВП, %	80 - 100*, < 40**, < 50***	< 25
7	Відношення державного зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, %	< 70**	< 70
8	Відношення відсоткових платежів з обслуговування зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, %	-	< 12
9	Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів державного бюджету, %	< 20**	< 20
10	Відношення сукупних платежів з погашення і обслуговування зовнішнього боргу до експорту товарів і послуг, %	20 - 25*, 25**	18
11	Рівень зовнішньої заборгованості на одну особу, дол. США	< 200	< 200
12	Рівень зовнішнього державного боргу у доходах державного бюджету, %	300	-
13	Відношення обсягу внутрішнього боргу до ВВП, %	-	< 30
14	Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів державного бюджету, %	< 25	< 25
15	Відношення заборгованості уряду за державними цінними паперами до ВВП, %	-	< 30
16	Відношення платежів за державним боргом до ВВП, %	-	7
17	Відношення платежів за державним боргом до доходів державного бюджету України, %	-	45
18	Відношення обсягу державного боргу до доходів державного бюджету, %	290***	300
19	Відношення дисконтної вартості боргу до експорту (довгострокова платоспроможність), %	-	200 - 250
20	Рівень платежів по обслуговуванню боргу до обсягу доходів Державного бюджету (навантаження на бюджет), %	-	25 - 30

* - нормативи Світового банку; ** - нормативи ЄС (згідно з Маастрихтською угодою);

*** - нормативи МВФ.

Джерело: систематизовано автором на основі досліджених джерел [4; 11]

кредитування потребує контрольних заходів та обґрунтованих рішень. Дане дослідження пов'язує в єдину систему макрофінансові індикатори визначення результативності та ефективності діяльності органів державного управління та потенційний вплив їх управлінських рішень на складові фінансової безпеки країни через макрофінансові індикатори. Система управління державними фінансами представляє собою своєрідний механізм реалізації управлінських функцій держави, що є основою забезпечення макрофінансової стабільності країни та гарантованого виконання соціальних зобов'язань перед гро-

мадянами. Саме через заданий механізм, який виступає способом впливу держави на рух фінансових потоків, має оптимізуватися системи органів, що управляють фінансами та раціоналізацією міжбюджетних відносин. Адекватна реалізація функцій держави можлива через аналіз ситуації та відповідне прийняття управлінських рішень. Отже, основним інструментом аналізу на рівні держави є макроіндикатори, аналіз яких у відповідних комбінаціях стає критерієм для міжнародних фінансових організацій щодо макрофінансової стабільності фінансової та економічної системи країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *Statistics in Transition new series*. 2023. № 24(1). P. 145–168. DOI: <https://doi.org/10.59170/stattrans-2023-009> (accessed August 22, 2024).
2. McDowell D., Steinberg D., Aytac S. E., Gueorguiev D. Developing-Country Representation and Public Attitudes toward International Organizations: The Case of IMF Governance Reform. *International Studies Quarterly*. Vol. 68. Issue 3. September 2024. DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqae100> (accessed August 22, 2024).
3. Evenett S. Protectionism, state discrimination, and international business since the onset of the Global Financial Crisis. *Journal of International Business Policy*. 2019. № 2. P. 9–36. DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-019-00021-0> (accessed August 24, 2024).
4. IMF Country Report № 24/199. Ukraine fourth review of the extended arrangement under the extended fund facility, request for modification of a performance criterion, and financing assurances review—press release; staff report; and statement by the executive director for Ukraine. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/06/28/Ukraine-Fourth-Review-of-the-Extended-Arrangement-under-the-Extended-Fund-Facility-Request-551207> (accessed August 31, 2024).
5. Kaplan S.B., Sujeong S. Global contagion risk and IMF credit cycles: Emergency exits and revolving doors. *Regulation and Governance*. 2024. Vol. 18 Issue 3. P. 851 – 873.
6. Kentikelenis, A., Stubbs, T. Social protection and the International Monetary Fund: promise versus performance. 2024. *Global Health*. № 20, Issue 41. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12992-024-01045-9> (accessed August 24, 2024).
7. Razinkova M., Nebaba N., Korneyev M., Yakovenko T., Bohorodytska A. Assessment of Ukraine's external debt burden under geopolitical instability. *Public and Municipal Finance*. 2023. № 12(2). P. 67–81. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12\(2\).2023.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12(2).2023.06) (accessed August 24, 2024).
8. Roshlyo V. Specific features of the financial system of Ukraine in the conditions of war. 2023. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics"*. № 10(2). P. 31–41. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ2.2023.31> (accessed August 23, 2024).
9. Zhuravka F, Chorna S., Petrusenko Y., Alwasiak S., Kubakh T., Mordan Y., Soss J. Financial security of Ukraine under martial law: impact of macroeconomic determinants. *Public and Municipal Finance*. 2024. № 13(2). P. 1–13. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13\(2\).2024.01](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13(2).2024.01) (accessed August 23, 2024).
10. Вебпортал "Бюджет для громадян". URL: <https://openbudget.gov.ua/en> (дата звернення 24.08.2024).
11. Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Наказ № 1277: за станом на 29 жовтня 2013 року "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (дата звернення: 15.08.2024).
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Статистичний збірник Міністерства фінансів "Бюджет України – 2021". URL: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik> (дата звернення 15.08.2024).

REFERENCES:

1. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko, I. (2023) Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *Statistics in Transition new series*, 24(1), pp. 145–168. DOI: <https://doi.org/10.59170/stat-trans-2023-009> (accessed August 22, 2024).

2. McDowell D., Steinberg D., Aytaç S. E., Gueorguiev D. (2024) Developing-Country Representation and Public Attitudes toward International Organizations: The Case of IMF Governance Reform. *International Studies Quarterly*, vol. 68, issue 3, September 2024. Available at: <https://doi.org/10.1093/isq/sqae100> (accessed August 22, 2024).
3. Evenett S. (2019) Protectionism, state discrimination, and international business since the onset of the Global Financial Crisis. *Journal of International Business Policy*, № 2, pp. 9–36. DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-019-00021-0> (accessed August 24, 2024).
4. IMF Country Report № 24/199. Ukraine fourth review of the extended arrangement under the extended fund facility, request for modification of a performance criterion, and financing assurances review – press release; staff report; and statement by the executive director for Ukraine. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/06/28/Ukraine-Fourth-Review-of-the-Extended-Arrangement-under-the-Extended-Fund-Facility-Request-551207> (accessed August 31, 2024).
5. Kaplan S.B., Sujeong S. (2024) Global contagion risk and IMF credit cycles: Emergency exits and revolving doors. *Regulation and Governance*, vol. 18, Issue 3, pp. 851–873.
6. Kentikelenis A., Stubbs T. (2024) Social protection and the International Monetary Fund: promise versus performance. 2024. *Global Health*, № 20, Issue 41. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12992-024-01045-9> (accessed August 24, 2024).
7. Razinkova M., Nebaba N., Korneyev M., Yakovenko T., Bohorodytska A. (2023) Assessment of Ukraine's external debt burden under geopolitical instability. *Public and Municipal Finance*, № 12(2), pp. 67–81. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12\(2\).2023.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12(2).2023.06) (accessed August 24, 2024).
8. Roshlyo V. (2023) Specific features of the financial system of Ukraine in the conditions of war. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics"*, № 10(2), pp. 31–41. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ2.2023.31> (accessed August 23, 2024).
9. Zhuravka F, Chorna S., Petrusenko Y., Alwasiak S., Kubakh T., Mordan Y., Soss J. (2024) Financial security of Ukraine under martial law: impact of macroeconomic determinants. *Public and Municipal Finance*, № 13(2), pp. 1–13. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13\(2\).2024.01](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13(2).2024.01) (accessed August 23, 2024).
10. Vebportal "Biudzheth dlia hromadian" [Web portal "Budget for Citizens"]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/en> (accessed August 24, 2024).
11. Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy, Nakaz № 1277: za stanom na 29 zhovtnia 2013 roku "Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" [On approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (accessed August 15, 2024).
12. Ofitsiynyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy. Statystychnyi zbirnyk Ministerstva finansiv "Biudzheth Ukrainy – 2021" [Statistical collection of the Ministry of Finance "Budget of Ukraine – 2021"]. Available at: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnyk> (accessed August 24, 2024).